

**Pregó de Santa Tecla 1999,
per Joan Barril**

PREGÓ

Potser una de les coses que ens distingeixen dels animals és l'agenda. Certs animals tenen memòria del passat, però només l'home té memòria del futur. I d'aquesta memòria del futur se'n diu "agenda". L'agenda és pràcticament implacable. Es tracta d'una eina que demostra que tot allò que un dia vam dir que faríem, el dia convingut es fa. Per això sóc aquí. En primer lloc, perquè l'alcalde va tenir la gentilesa de pensar en la meva persona per a un acte d'aquesta transcendència. En segon lloc, perquè els desitjos de l'alcalde van ser excepcionalment ben transmesos i cordialment plantejats per un home, en Joan Cavallé, a qui fa uns minuts acabo de conèixer per primera vegada. I en tercer lloc, pel meu pare.

Ara els ho explicaré. A la meua vida m'he conjurat a no acceptar fer cap pregó de festes a cap ciutat o poble amb els quals no m'uneixi una forta i especial vinculació. El pregó és un gènere seriós que no pot confiar-se a mercenaris, per populars i televisius que siguin. Els organitzadors de les festes majors tenen l'obligació de buscar les millors orquestres, els millors espectacles, les millors gales per honorar els seus conciutadans. Però el pregó hauria de ser confiat a una veu propera i arrelada. El pregó seria així la veu senzilla de la senzillesa de la festa.

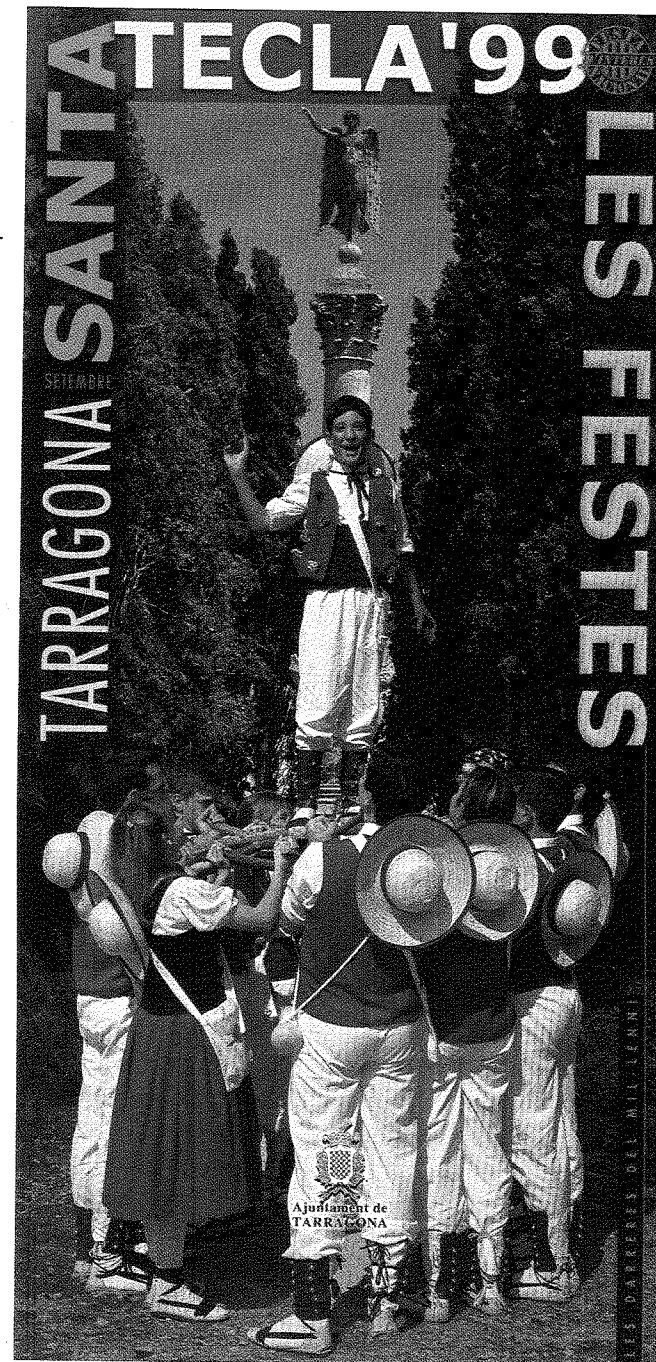
I aquí és on intervé el meu pare. Mai no hi ha una edat en la qual les paraules del pare siguin sobreres. Personalment exerceixo de pare com a mínim cinc vegades al dia, una per cadascun dels fills que tinc. Més encara: d'ençà de fa uns mesos m'ha correspost viure la precoç condició d'avi i, el que és més gros, de sogre. Però tanta paternitat no ens ha de fer perdre la nostra condició de fills. La meua família paterna prové de Santes Creus, però de ben petit va haver de traslladar-se a Tarragona. Tota la infantesa i la joventut del meu pare, doncs, va transcórrer en

aquesta ciutat. Encara avui, quan em parla dels anys inoblidables, explica coses de l'institut on va anar a estudiar i considera gairebé com un títol nobiliari el fet d'haver estat durant molts anys escolà de la catedral. Quan li vaig comentar la possibilitat de fer el pregó de Tarragona em va fer la sensació que se sentiria gratament representat. I vaig pensar que les vinculacions a una ciutat no depenen de les nostres experiències directes sinó que aprenem a estimar les ciutats quan comprovem amb quina intensitat les estimen aquells a qui nosaltres estimem.

No cal que els digui l'estranya i al mateix temps satisfactòria sensació que em produeix adreçar-me a tots vostès en un acte d'aquesta significació. Els escriptors estem acostumats a parlar de nosaltres, a vegades de coses menudes que es deixen anar en l'aire amb l'esperança que algú altre, potser ningú, les faci seves. L'escriptura no és altra cosa que una disciplina del pensament i de la sensibilitat. Sentim moltes coses durant el dia. Però és l'escriptura sobretot l'eina que les fixa i ens permet compartir-les. Fer passar en fila índia el pensament pel broc de l'escriptura és l'ofici d'uns quants als quals anomenem escriptors. I la voluntat de seguir els rastres de l'escriptura és la vocació d'uns altres als quals anomenem lectors. Les dues activitats es fan en la més estricta soledat. I d'aquest encontre de soledats és d'on s'extreu la màgia de la comunicació tranquil·la i assesegada entre els éssers humans.

Avui som aquí per repetir un ritual que es remunta a l'origen dels temps. Els homes que van ocupar aquestes terres fa molts mil·lennis es devien trobar en una clariana del bosc o sota d'una balma a l'hora del capvespre. Allà un d'ells explicava als altres alguna rondalla o alguna experiència. Allà, a la clariana, els homes i les dones intentaven pensar en altres mons, aprenien els secrets de la cacera, escoltaven les històries dels qui havien arribat més lluny i preparaven expedicions més enllà de les muntanyes; en acabar, es deixaven endur per la festa per celebrar que encara eren vius en un planeta que tot just estava naixent. Ara, quan existeixen símptomes que el planeta pot començar a morir, els homes i les dones continuem buscant i buscant-nos en la conversa i en la paraula, en la festa major i en la convivència menuda. Aquest acte d'avui, doncs, no és un acte individual, sinó que és la mateixa cerimònia que se celebrava quan encara no sabíem controlar el foc. Una cerimònia civil on, amb el pretext de la festa, posem els nostres dubtes en comú.

Perquè, ¿volen que els ho digui?, m'adreço a vostès amb una sensació contradictòria. La ciutat de Tarragona m'ha fet l'honor de donar-me la paraula per proclamar la seva festa i aquest pregoner, que cada dia

es troba xipollejant en el gresol de les paraules, ara no sap què fer-ne, de les paraules. La sensació contradictòria és: si les paraules no serveixen per definir certes, ¿en tindrem prou de fer-les servir per als dubtes? Senyores i senyors: d'aquí a uns mesos —o d'aquí a un any i uns mesos— assistirem a un anomenat canvi de mil·lenni. Les xifres rodones ens atabalen com ens atabala l'examen de final de curs, l'hora en què salpa el darrer vaixell o el termini de la declaració de la renda. Les xifres rodones del temps ens inviten a presentar-nos nets de dubtes i plens d'esperances. I aquest pregoner que els parla, malgrat formar part del club dels optimistes, constata avui que la balança entre les esperances i els dubtes s'inclina a favor dels dubtes. El segle XX ha estat el segle més tràgic de la història. I ho ha estat perquè ha estat un segle en el qual el poder s'ha instal·lat en certes unívocues. Les idees més nobles del món s'han envilit quan s'han hagut de sostenir sobre un aparell policial que anorreava els matisos. Els feixismes s'han estès per tot el planeta prometent reialmes que havien de durar mil anys. Certs nacionalismes s'han desprestigiats quan en comptes d'enaltir les seves virtuts han anat a assimilar els veïns. A vegades seria bo que el segle XX no hagués existit. Però encara ens queda temps per emetre els dubtes sobre el segle que ve, i això és el que, aprofitant-me de la seva benevolència, m'agradaria fer. Enmig de la festa de Tarragona entesa com a única i estimulants certa, aquí els porto dos farcells de dubtes. El primer farcell parla del lloc; el segon, del temps. El primer té a veure amb l'essència d'allò que som. El segon, de l'existència i d'allà on anem.

Ens hem aplegat aquí per sentir-nos partícips de la nostra vocació de ser comunitat. Tothom és d'algun lloc i per demostrar-ho i demostrar-s'ho s'han inventat banderes i litúrgies, himnes i diades i festes. El sentiment de pertinença a un poble i a una cultura és voluntari i variable. Per a uns la pàtria és el país de la infantesa, aquell lloc on totes les aromes i totes les paraules se sembraven perquè algun dia germinessin en ciutadania. Per a altres, com creien els indis americans, la pàtria eren les praderies on naixien els fills i on reposaven els pares. Per a cultures expansionistes la pàtria va dintre de cada patriota i es manifesta allà on hi hagi algú que se n'hi senti. A vegades —no ho oblidem— les pàtries no sempre són còmodes. A vegades les pàtries són segrestades per ciutadans indignes que les administren de manera excoent. Però a vegades també les pàtries són terres de promissió, espais idealitzats on la bondat de l'home es farà possible, àmbits de tots els àmbits, països de les meravelles, territoris de trobada i d'integració on la paraula *exili* acaba desa-

pareixent, per manca d'ús, de tots els diccionaris. Podríem dir que hi ha una diferència entre el lloc de residència i la pàtria. El primer es tria. La pàtria, en canvi, toca. I, malgrat que se'n faci un abús i a vegades els monopolitzadors de la pàtria ens avergonyeixin, la terra, l'aire, la llengua, la música, la veu d'un nen que parla com nosaltres ho vam fer, ens produeix un estrany calfred que justifica diades com aquesta, festes d'affirmació i mai de negociació, festa de construcció i mai de segregació.

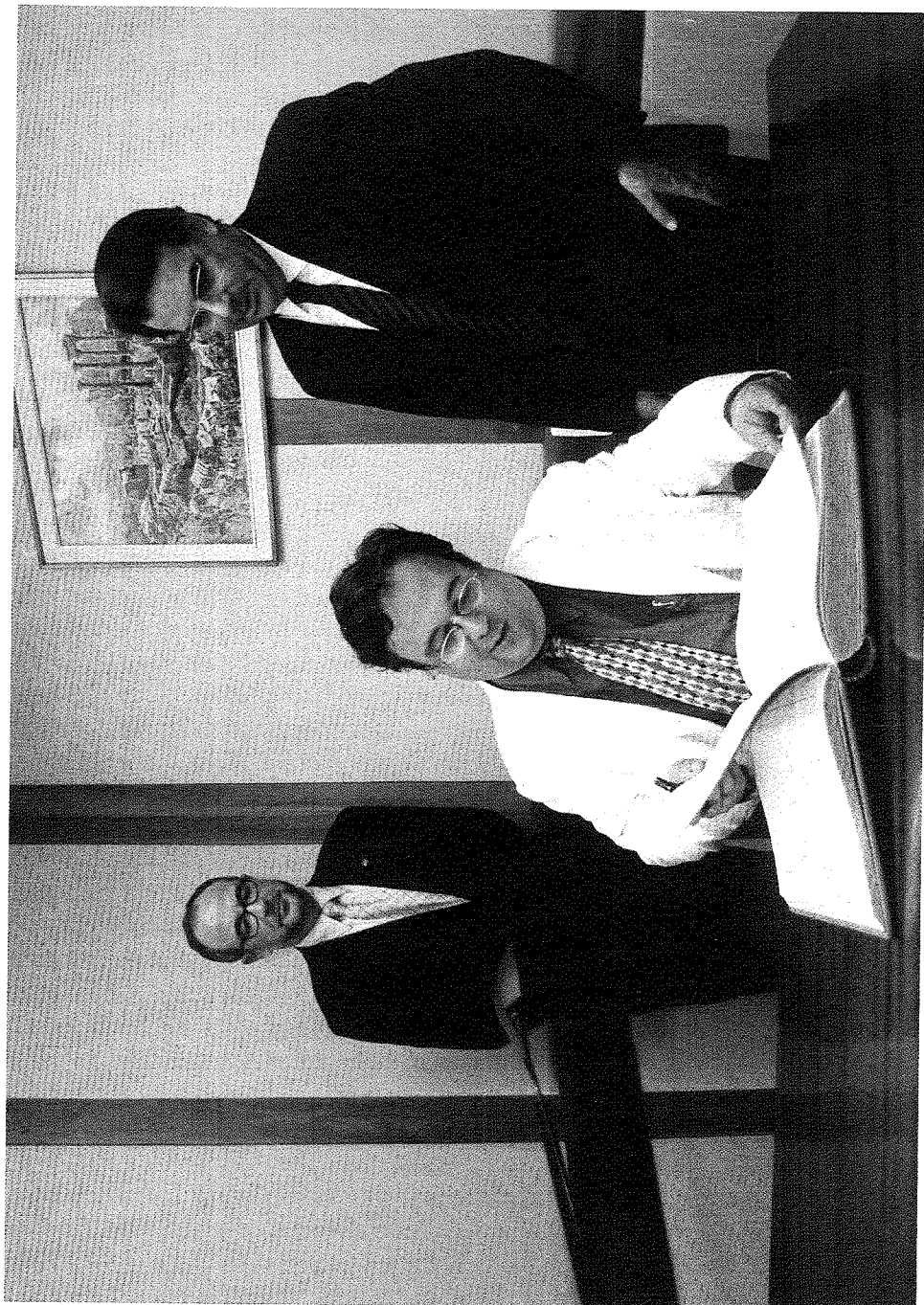
Som aquí perquè ens sentim bé sent com som. No hi ha més secrets ni més interpretacions al voltant de la festa. Refermant-nos en la idea que Tarragona és la nostra ciutat i Catalunya és el nostre país, allò que fem de manera implícita és reconèixer aquest sentiment de pertinença voluntari a tots aquells altres membres de l'espècie humana, concitadans nostres, veïns, hostes, que també se saben del seu país com a peça del sempre perfectible trencaclosques del món.

Altres oradors de ben segur més autoritzats que no pas el que avui els parla hauran glossat en els anys anteriors les significacions polítiques i històriques de les festes de Santa Tecla. En això de les dates assenyalades hi ha dates innocents i d'altres que no en són tant. L'arribada de l'estiu, per exemple. La vella celebració dels solsticis que la cristiandat va fer seva amb la diada de Sant Joan o amb la de Nadal, les festes majors com aquesta, que servien de marc festiu de la collita, o la festa de Pasqua, que servia per donar la benvinguda a les primeres fulles i els primers brins de les noves pastures. Aquestes dates, ungides per la tradició i per la natura, eren les que donaven testimoni del pas del temps i de la creixença de les generacions. Això és i seguirà sent Santa Tecla. Una festa que és com la fruita del temps, una festa que no necessita enginyers sinó que cau madura de l'arbre de la quotidianitat.

Celebrem avui, entre homes comuns, els ideals d'altres homes comuns. Ja Bertolt Brecht, el gran dramaturg i poeta alemany, parlava no pas dels generals i dels emperadors que havien aconseguit victòries, sinó de cadascun dels soldats, carreters, cuiners i peons que havien mort per acabar encunyant les medalles dels reis i dels nobles. La història de la humanitat ha estat segrestada —i continua segrestada— per aquells que la pagaven i la paguen. En la història de la humanitat n'hi ha molt poca, d'humanitat. Agafem un gravat d'aquells antics que es troben en museus. Un gravat on un general aixeca l'espasa dalt del seu cavall i una munió de soldats es disposen a avançar cap a la mort. Agafem ara una lupa o un vidre d'augment i en comptes de posar-lo damunt del rostre del general deixem-lo damunt de qualsevol figura petita dels soldats que

avancen. Preguntem-nos aleshores qui era aquell soldat, d'on venia, com es deia la seva dona, què se'n va fer després de la batalla. Ara fa uns dies, amb motiu de la Diada de l'Onze de Setembre, sempre s'hi troben a mancar vidres d'augment. No pas per posar damunt els gravats antics sinó damunt de les fotografies dels diaris de l'endemà. Què en diu la història, dels catalans que van morir en el setge de Barcelona per les tropes del duc de Berwick? I què en diu la història, la nostra història —com deia abans— pagada per altres noms històrics, dels catalans que van treure profit de la derrota de l'arxiduc Carles i que van veure florir les seves fortunes i el seu nou poder a l'ombra del primer Borbó? Realment a Catalunya no hi ha gaire lloc per al maniqueisme. Ni tan sols en el segle XVIII no va haver-hi ni bons catalans ni mals catalans. I en canvi sí que va haver-hi catalans morts i catalans vius, vius en el doble sentit de la paraula. Dels morts se'n fan mites. I dels vius i dels seus descendents se'n fa la justificació de la vitalitat de l'actual Catalunya moderna. Potser caldria començar a dubtar de nosaltres mateixos i admetre que la Catalunya actual és la síntesi d'homes i dones que tot i parlant la mateixa llengua hem estat odiant-nos acarnissadament i que han anteposat sempre els seus interessos particulars a la més mínima consciència nacional. Els Aribau i els Cambó, els Prat de la Riba o els Girona, mentre aportaven gruix cultural i econòmic al país, de quina Catalunya parlaven? Parlaven de la Catalunya obrera o de la Catalunya dels privilegis? Quins catalans van fer matar Francesc Layret? I quins catalans van callar davant la mort de Companys? No hi havia catalans que van aplaudir l'exili del cardenal Vidal i Barraquer? No hi havia catalans a la rereguarda que va propiciar l'execució de Carrasco i Formiguera? Més encara, ¿negarem la catalanitat a tants alcaldes, regidors, industrials i empresaris que van viure en la complicitat del franquisme la seva època més daurada mentre altres catalans intentaven refer el teixit sindical, cívic i democràtic que el segle ens havia arrabassat?

En altres paraules: la catalanitat no és una garantia de qualitat humana. La catalanitat és complexa i diversa i, si té cap possibilitat de convertir-se en un signe de distinció, aquest no és altre que el de la integració, el de l'autocrítica pel passat i el de l'obertura del futur. Perquè ser català no és fàcil, però som aquí per manifestar que ens agrada ser catalans, sempre amb el benentès que el fet de ser catalans sigui sinònim de lucidesa i de concòrdia, de memòria vigilant i d'oblit responsable i sobretot amb ganes de mirar-nos als ulls i no als vots, amb ganes d'escoltar opinions diverses i no pas d'homogeneïtzar-les.

Però estic segur que els meus antecessors d'altres anys ja hauran fet un repàs als segles. Al capdavant —ja ho he dit abans— a Catalunya parlar de la història és molt més fàcil que parlar del present. Parlem doncs del present. I fem-ho amb el filtre del dubte fèrtil permanentment posat. Amb la democràcia semblava que anàvem a trobar i a forjar un àmbit nou on totes les idees llisquessin i es barrejessin, però potser no ha estat del tot així. La Catalunya autònoma ha aprofundit en l'autogovern, ha omplert el territori de cartells i ha encetat, a vegades fins i tot amb eficàcia, els camins d'una nova administració més propera i més moderna. Però el tast del poder acaba enfarfegant qualsevol ideal. No tot són ombres, és veritat. Avui la sensació de viure amb normalitat aquell llunyà impuls de pertinença s'ha anat consolidant. Les noves generacions han agafat la llengua com un vehicle natural d'expressió de les idees i no únicament dels sentiments. Alguna cosa ha passat, i no precisament menuda, entre aquell temps en el qual un president del Govern espanyol considerava impossible explicar física nuclear en català i el temps actual on un altre president es vanta de parlar català en la intimitat. La presència de Catalunya al món s'ha anat estenent i avui, en els cercles polítics, es parla del *model català* com a punt de referència d'una visió nova dels estats. Potser des d'aquí no es nota del tot, però el marc institucional i convivencial que s'ha anat desenvolupant a Catalunya respecte a l'Estat espanyol ha estat pres en consideració per altres països europeus a l'hora d'emprendre mesures en la línia del principi de subsidiarietat. La *Devolution Act* escocesa o el nou model de descentralització que regeix a Itàlia han tingut en compte el funcionament de Catalunya i la seva eficàcia. La reivindicació nacional, si més no a Catalunya, ja no provoca ferides irreversibles com en altres llocs. La temptació violenta ha estat afortunadament evitada i la societat i l'escola han aconseguit una integració de tots els ciutadans que, malgrat el que intenti dir certa premsa espanyola, està fregant dia a dia l'exemplaritat.

Catalunya, però, no ha quedat al marge d'una certa perversió de la política que afecta bona part dels països democràtics i que convindria anar superant. En els darrers anys, per desgràcia, s'ha parlat molt de corrupció. El ciutadà encara entén avui per corrupció un comportament desviat de l'activitat política que tendeix a donar prioritat al benefici de l'administrador per damunt de l'interès de la societat. Podríem gosar apuntar quatre elements que situen la idea de la corrupció tal com l'entenem avui.

Primera. La corrupció és la violació de regles i de normes relatives a allò que és percebut com a interès general.

Segona. La corrupció és l'aparició d'un intercanvi clandestí, opac i il·legal entre els mercats polític, social i econòmic.

Tercera. La corrupció pretén proporcionar a individus o a grups aquells mitjans d'accés o d'influència en els processos de decisió política i administrativa superiors als que aquests mateixos individus tindrien en un exercici obert.

I finalment la quarta. La corrupció es traduiria en beneficis tangibles, materials o de qualsevol naturalesa, per a les parts que haurien intervingut en la transacció.

Aquesta casuística ens dona una imatge de la corrupció amb nom i cognoms. Coneixem persones que han traït el mandat que els havia delegat el poble i que han abusat dels seus càrrecs en benefici propi amb la creació de sòlides estructures defraudadores. Això ens ha fet creure que la corrupció només és cosa dels corruptes i que, un cop descoberts, apartats del seu càrrec i lliurats a l'acció de la justícia, el sistema polític torna a estar net com una patena. Altres vegades, precisament per aquest aire viciat en el qual ens hem acabat movent, s'ha anat més enllà i s'ha fet servir el reclam a la justícia com a eina de descrèdit sobre persones honorables que l'únic que han pretès ha estat servir de la millor manera els interessos de tots. El sociòleg nord-americà Heidenheimer, en un llibre clàssic del 1978 titulat il·lustrativament *Before Watergate* ("Abans del Watergate"), fa una distinció entre la corrupció negra, la corrupció grisa i la corrupció blanca. La negra seria naturalment la que entra directament en la violació de l'ordenament jurídic i que converteix corruptor i corrupte en veritables delinqüents. La blanca formaria part del petit tràfec del dia a dia i que es condensa en pràctiques arbitràries més enllà fins i tot de l'Administració. És aquella propina sota mà, aquella carta de recomanació que altera l'objectivitat d'una valoració, aquella trapella que arribant l'últim es posa als primers llocs d'una llarga cua. La corrupció blanca no s'enfronta com la negra al codi penal sinó a l'extensió i l'enfortiment de la idea de civisme i de solidaritat.

Però la pitjor de les corrupcions, la més difícil d'eradicar i la que va corsecant el sistema de valors ètics d'una societat, és la corrupció grisa. Es tracta d'aquella perversió del funcionament social que dona per bo allò que no ho és i que es justifica permanentment amb l'apel·lació a altres valors. El tribunal que afaforeix per amistat un dels aspirants forma part de la corrupció grisa, però s'esgrimeix com a valor superior al de l'equitat i la justícia el valor subjectiu de l'amistat. El mateix succeeix en la confusió entre els interessos partidaris i els interessos generals. Hi

ha corrupció grisa de la idea política quan s'acaba confonent de manera intencionada la societat demanant-li el suport nacional per causes que no passen de ser estrictament grupals o individuals. La coneguda frase nord-americana que deia "Allò que és bo per a la General Motors és bo per a Amèrica" ha tingut molts imitadors. Pensem, si més no, en un país suposadament tan escrupolós en el control dels mecanismes de participació democràtica i tan amant de la democràcia directa com és Suïssa. Malgrat aquesta aparent moralitat de la vida pública ningú a Suïssa, ni la minoria dirigent ni la massa de ciutadans comuns, considera inadmissible l'existència de comptes numerats a la seva banca, que permeten donar aixopluc financer a tota la delinqüència organitzada del planeta. També allà deuen fer seva la frase de la General Motors considerant que "Allò que és bo per a la banca és bo per a Suïssa". Es dona així la paradoxa que un estat absolutament atent a la corrupció petita s'alimenta de la gran corrupció internacional.

No és aquest el cas de Catalunya. Però convé tenir present en tot moment que la bona marxa dels països no es pot mesurar únicament amb dades de benestar material. Els ciutadans no en tenen prou amb viure bé, també estan necessitats de dormir bé, tranquils amb la seva consciència, vigilants amb els seus governants i orgullosos del tarannà ètic de la seva comunitat. I cal dir, i avui és un dia tan bo com un altre per dir-ho, que la política democràtica —també a Catalunya— ha anat generant una cultura bifurcada. D'una banda la política es nodreix de l'ordre dels símbols. De l'altra, la política acaba venerant l'ordre de l'estratègia. A vegades, en temps de grans canvis o d'esperances llargament covades, l'ordre simbòlic s'imposa a l'ordre estratègic. L'ordre simbòlic es correspon amb la visió idealitzada que la societat té d'ella mateixa. És quan som més país que persones. En aquells moments, no hi ha apel·lacions a la realitat que valguin. En aquest supòsit, quan es va a guanyar i quan es va a construir, la corrupció política és insignificant, perquè hi ha molta política però encara no hi ha poder. Tot és pur, tot és desig de millora, tot és emoció.

Però passats aquests moments de convulsió el més freqüent és que l'activitat política es desenvolupi conforme a unes regles de joc, enlloc escrites, inspirades per principis d'eficàcia, de domini de classe, d'estratificació social o de cohesió del grup governant. Aleshores se sacrifiquen els valors superiors i es deixen de banda la veritat, la lleialtat, la coherència ideològica o el compliment dels compromisos contrets amb l'electorat. Al separar-se la política del món de l'ètica, la corrupció no sols és

explicable sinó que gairebé és inevitable. L'ordre de l'estratègia acaba desembocant en un doble graó. El primer és considerar que el fi justifica els mitjans. El segon és acabar confonent el fi de l'interès general amb els interessos particulars dels qui decideixen. I aquests interessos no passen necessàriament per la corrupció negra d'embutxacar-se diners. Aquests interessos passen per la consolidació peti qui peti del grup dominant, per l'extensió mercenària de la seva xarxa d'influències, pel sectarisme en la contractació, per l'emudiment indiferent dels qui no formen part del grup i, en conseqüència, per la difusió d'una única manera de pensar. O —i això sí que és la ruïna d'un país— per una única manera de no pensar. Ara ja no és moda, però voldria recordar aquí Antonio Gramsci, l'intel·lectual comunista que des de les presons feixistes ja advertia del risc d'aquesta corrupció grisa en el seu propi partit. Gramsci advocava per un canvi periòdic dels dirigents, i ho justificava dient que en tot organització política de classe els dirigents començaven defensant els interessos de classe però al cap d'uns anys, un cop professionalitzats, envanits pel suport popular i allunyats de l'anonimat d'on van sortir, acabaven defensant únicament els seus propis interessos. Això Gramsci ho deia profèticament a finals dels anys vint. No va veure l'efecte contundent i devastador que allò de què ell advertia va provocar al Partit Comunista de la Unió Soviètica. Ni tampoc va veure com aquesta tolerada i desmobilitzadora corrupció gris ha anat impregnant el sistema de partits de tot el món.

La festa no ens ha de fer oblidar les bases sobre les quals se sosté l'activitat política. Un pregó de festes pot ser un moment tan bo com qualsevol altre no pas per cantar-nos les excel·lències —que també en tenim— del nostre país, sinó per advertir-nos els uns als altres d'aquests vicis de la política quotidiana que desemboquen en fenòmens indesitjables, un dels quals és la manca de vocacions polítiques i la deserció dels canals de participació. La ciutadania pot pensar —i els governants no fan res perquè deixin de pensar-ho— que la democràcia es pot viure amb la mateixa comoditat que les dictadures però sense cap dels efectes indesitjables de la tirania. I això no és així. La democràcia, si es vol consolidada, no és còmoda. Exigeix sensibilitat i prevenció per part dels ciutadans. I exigeix sistemes de control interior i d'altaveus exteriors per part dels governants. La democràcia és la millor manera de gestionar la complexitat. Però la idea mateixa de la democràcia es perverteix si els que governen intenten fer creure que tot és fàcil perquè tots som el mateix i tots fem pinya al voltant d'una única idea. L'assumpció de la diversitat,

el prestigi de l'alternança, la valoració de l'experiència però també l'acollida a les noves iniciatives no són paraules buides sinó l'antídot perquè aquesta Catalunya, que ja ha crescut en la seva vida política exterior, ara experimenti també un nou creixement interior. Entrem en campanya electoral i aquests són els dies realment interessants on les societats s'organitzen, es desvetllen o s'endormisquen. El poeta Jaime Gil de Biedma, en un dels seus magnífics versos, deia que potser tenen raó els dies feiners. I la raó dels dies feiners es troba en la convivència, en la vitalitat política, en la imaginació al servei de la societat i en el coratge de representar-la. Ja he dit al començament que la pàtria no és el mateix que un lloc de residència. La pàtria toca, i ens ha tocat aquesta. Realment ningú no pot negar que hem tingut molta sort. Però la sort cal treballar-la dia a dia, des de llocs diferents posant en un mateix pla de dignitat cívica i política tant la feina feta com la sempre saludable possibilitat de regeneració.

Però els havia parlat d'un segon farcell de dubtes. I aquests dubtes no són exclusius d'un país concret. El món se'ns està fent petit i els valors ja no ens vénen donats pel bressol. Aquest segle XX que tan tràgicament ha anat paint les certes de plom dels grans totalitarismes se'ns està acomiadant fent una bugada intensiva de tot allò que semblava clar i sòlid. Els sacerdots de totes les religions es queden sense clientela. El sistema educatiu navega entre uns pares despistats i uns nens fascinats per tecnologies que no sabem domesticar. Estem confonent la informació amb el coneixement. Creiem tot allò que ens diu una pantalla i ens malficiem d'allò que ens diu el nostre amic. Sacralitzem la joventut i ens amoïna l'experiència dels vells. La possessió de les coses és molt més important que el gaudi de les coses. La realitat s'explica per xifres i a poc a poc van desapareixent les lletres. La transmissió de les idees es debilita i les taules de novetats de les llibreries s'assemblen cada vegada més a una peixateria, perquè els llibres, quan fa una setmana que són al taulell, comencen a fer pudor. Llocs de trobada de cultures com va ser aquesta magnífica Tàrraco on avui ens trobem veuen créixer de forma silenciosa el desconcert i el rebuig d'altres cultures que ens porten les seves vides fins aquí per explicar-les i treballar-les. Allà on abans hi havia respecte i solidaritat ara ens consolem demanant simplement tolerància. L'esforç col·lectiu que va fer d'aquesta Catalunya Nova un paisatge de vinyes, hortes, marges i boscos construïts a mà avui veu com les bardisses entren al tros i els pagesos abandonen els conreus. La quantitat és més important que la qualitat, i la veritat és estadística fins al punt que

avui si una mentida és creguda per milers de persones ja passa a ser certa. La posteritat és una quimera comparada amb el desig de popularitat. El món que se'ns ofereix no deixa lloc als perdedors. Als exàmens de selectivitat ningú no ajuda ningú, perquè potser hem fet creure als joves que la vida depèn d'una nota i no de la felicitat interior, de la lleialtat i de l'amistat.

Al costat d'aquestes malastrugances també hi ha una enorme pulsio positiva. La societat es reuneix, es busca, recupera danses i tradicions, s'aplega en tasques solidàries, es manifesta contra el racisme i vibra amb els ideals col·lectius de la humanitat. L'ajuda mútua ha deixat de ser patrimoni d'institucions religioses i avui s'expandeix per un enorme teixit laic. La gent va sent conscient que el territori també pot ser feble i els abusos del passat comencen a corregir-se. Sabem que les fronteres van esvaint-se i que ja només queda la gran i angoixant frontera entre el nostre petit món ric i el món de la pobresa. Aquesta consciència és el contrapès de la inèrcia que ens ha deixat el segle que ara s'acaba. Potser, de tots els dubtes, val la pena quedar-se amb l'alegria de la festa i amb la serenitat del futur. Aquestes pedres mil·lenàries sobre les quals ha crescut aquesta ciutat ara esperen acollir un nou mil·lenni. Que siguin les passes dels tarragonins, l'empenta del treball i la gresca de la festa, la llengua pròpia i les veus del món, els materials sobre els quals bastir una societat més sòlida, més esponjosa, més harmònica i més feliç.

Gràcies per la seva atenció i bona festa a tothom.